

актуалізувались у сьогоднішніх умовах економіко-політичної кризи. Вивчення досвіду зарубіжних підприємств у даному напрямку дозволяє виявити різні напрямки взаємодії складових формування стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку енергозбереження метою якої є підвищення енергетичної безпеки виробничого підприємства, а також розв'язання системи його енергетичних проблем. На перспективу важливим завданням вітчизняних виробничих підприємств є самостійне створення високоефективних інноваційних енергозберігаючих технологій на базі власних розробок, а також ринкове освоєння енергозберігаючих інновацій. Ще одним важливим фактором є формування шляхів зважених енергетичної й інноваційно-інвестиційної політик, що дозволить підвищити ефективність споживання енергоресурсів, провести перехід на більш ширше застосування альтернативних джерел енергії, підвищити енергетичну безпеку.

Література

1. Дзядикевич Ю.В. Енергетичний менеджмент. Підручник / Ю.В. Дзядикевич, Р.Б. Гевко, М.В. Буряк, Р.І. Розум. – Тернопіль: Підручники і посібники. – 2014. – 336 с.
2. Дзядикевич Ю.В. Методи оцінки ефективності інвестицій в енергозбереження / Ю.В. Дзядикевич, Р.І. Розум, М.В. Буряк // Інноваційна економіка. – Тернопіль. – 2011. – № 2 [21]. – С. 119 – 122.

Сергій Проказюк

Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Сучасні тенденції трансформації національної економіки зумовлюють об'єктивну необхідність більш ефективного здійснення амортизаційної політики як на рівні держави, так і на рівні окремих суб'єктів господарювання, адже саме її стан визначає стратегічні орієнтири діяльності підприємств. Проблемним питанням реалізації амортизаційної політики присвятили праці вітчизняні і зарубіжні вчені, зокрема: В.В. Богатирьова, Р.Ф. Бруханський, С.Г. Вегера, Н.Г. Виговська, С.Ф. Голов, М.Я. Дем'яненко, Н.О. Дугієнко, І.П. Житна, В.П. Завгородній, Г.Г. Кірейцев, М.І. Кутер, М.С. Палюх, Д.О. Панков, П.Р. Пуцентейло, Я.В. Соколов, Н.М. Ткаченко, П.Я. Хомин та інші.

Необхідність розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо удосконалення амортизації з урахуванням вітчизняних та світових напрацювань зумовлюють актуальність проблематики, обумовленої по-перше, об'єктивно низьким рівнем інвестиційної привабливості вітчизняних агропідприємств, яка зумовлена високим рівнем витрат, що спричиняє неконкурентоспроможність вітчизняних товарів в порівнянні з іноземними, яка призвела до зниження зацікавленості підприємців в оновленні власних ресурсів (це підтверджується високим рівнем їх зносу, що коливається на підприємствах агропромислового комплексу України в межах 70-90%); по-друге, недосконалим порядком обліку амортизаційних відрахувань, яке пов'язано з тим, що при нарахуванні амортизації рахунки обліку необоротних активів залишаються без змін і деякі законодавчо закріплені методи розрахунку амортизаційних відрахувань не містять особливого змісту, а також сприяють викривленню звітності; по-третє, недостатнім рівнем комп'ютеризації сфери розрахунку амортизаційних відрахувань в бухгалтерських програмах, що ускладнює прийняття рішень по застосуванню того чи іншого методу амортизації.

Існує думка, що у більшості країн світу основним джерелом формування інвестиційних ресурсів, які направляються на оновлення та технічне переобладнання виробничої бази, а також розробку і впровадження інновацій, виступають, насамперед, амортизаційні відрахування. Про це свідчать дані зарубіжних країн. Так, у Франції за рахунок амортизаційних відрахувань фінансується понад 60 % всього продуктивного інвестування підприємств [4, с. 92], у Японії – 50 %, у Німеччині – 64 %, у США – 70% [4, с. 64].

Вважається, що це досягається завдяки наявності налагодженої, ефективно дієвої амортизаційної політики. У прямому значенні політика – це мистецтво управління будь-яким процесом. Відповідно, амортизаційну політику можна визначити, як сукупність дій та заходів, спрямованих на координацію процесів нарахування та використання амортизаційних відрахувань. Амортизація – це систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації) [1, с. 149].

Н.О. Дугієнко виділяє економічну та податкову концепції амортизації. На думку автора, економічну концепцію можна визначити як процес поступового переносу вартості засобів праці на вартість готової продукції, податкову – списання вартості основного капіталу за податковими нормами з метою регулювання відносин підприємств з бюджетом [3, с. 45].

За умов сучасної економіки вирішальним фактором вибору того чи іншого методу розрахунку амортизаційних відрахувань є не знос, а конкретні цілі, які ставить перед собою господарюючий суб'єкт. Це говорить про те, що амортизація є фінансовим інструментом, який використовується як для повернення грошових коштів, витрачених на придбання (створення) майна, що амортизується, так і для впливу на фінансовий результат у корисних цілях.

З метою недопущення маніпулювання амортизаційними відрахуваннями за допомогою зміни строків корисної експлуатації для цілей фінансового обліку необхідно встановлювати нормативні строки, у рамках яких господарюючий суб'єкт матиме право перенести вартість майна, що амортизується, на витрати. Причому інтенсивність експлуатації майна, що амортизується, необхідно враховувати застосуванням того чи іншого методу розрахунку амортизаційних відрахувань.

Для забезпечення ефективної діяльності підприємства у вітчизняних умовах ринкової економіки необхідним є обов'язкове використання сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій, які забезпечують надання оперативної та точної інформації суб'єктам господарювання, зокрема, стосовно операцій, пов'язаних із нарахуванням амортизації. Існуючі варіативні механізми проведення амортизаційної політики на підприємстві висувають необхідність обрання найефективнішого методу амортизації, що передбачає необхідність розрахунків амортизації на перспективу. Вирішення такої нагальної практичної проблеми зумовлює необхідність використання відповідних інформаційно-комп'ютерних технологій.

Література

1. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / Р. Ф. Бруханський, О. П. Скирпан. – Тернопіль : ТНЕУ, 2014. – 444 с.
2. Бруханський, Р. Ф. Облік і аналіз у системі стратегічного менеджменту аграрного підприємництва: монографія / Р. Ф. Бруханський. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 384 с.
3. Дугієнко Н.О. Амортизація як категорія обліку зносу основного капіталу / Дугієнко Н.О. // Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю. Матеріали науково-практичної конференції: 20-22 листопада 2012 р., м. Черкаси. – Черкаси: ЧДТУ, 2012. – с. 45-47.

4. Рошило В.І. Джерела фінансування інноваційного розвитку: монографія. – Чернівці: Книги – XXI, 2006. – 272 с.

5. Первинний та аналітичний облік на підприємстві // навчальний посібник / П.М. Гарасим, Г.П. Журавель, Р.Ф. Бруханський, П.Я. Хомин. – Тернопіль. – 2005. – 464 с.

6. Пуцентейло П.Р. Особливості функціонування аналітичного забезпечення підприємств / П.Р. Пуцентейло // Інноваційна економіка. – 2015. – № 1 (56). – С. 194–198.

Сніжана Радик

Тернопільський національний економічний університет

TARGET I KAIZEN COSTING ЯК ПРОГРЕСИВНІ ВЕКТОРИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ

Протягом останніх десятиліть з'являлися критичні висловлювання з приводу традиційних прийомів управлінського обліку у зв'язку з нереалізованими запитами стратегічного менеджменту у глобалізованому економічному просторі. Неминучою стала поява нових підходів, які більше відповідають сучасному конкурентному середовищу ведення бізнесу. Зокрема, в якості нового підходу активно пропагується стратегічний управлінський облік. Сфера його застосування значно розширилася в порівнянні із класичним управлінським обліком і надала великі можливості та переваги у впровадженні нового спектру інструментів, прийомів, методів формування прогресивних, економічно-ініціативних, конкурентоспроможних бізнес-одиниць.

Практична реалізація стратегічного управління потребує прогресивного інструментарію. Щодо ретроспективності методів, технік, інструментів стратегічного управлінського обліку існують такі погляди науковців: Л.В. Нападовська, згадує, що розширення впливу на господарську діяльність вимагало використання нових методів управлінського обліку, до яких слід віднести управлінський облік, спрямований на управління якістю, облік за функціями, стратегічний управлінський облік [3, с. 340], Р.Ф. Бруханський зазначає, що використовуються аналітичні інструменти, які знайшли широке застосування у сфері стратегічного менеджменту, маркетингу та інших дисциплінах, які пов'язані з вивченням зовнішнього середовища підприємства [1, с. 235], С.П. Суворова наголошує на необхідності подальшого розвитку загальної теорії та методології стратегічного управлінського обліку і у розробці комплексних методик його організації [4, с. 6].

Тож, серед усього інструментарію, який знаходиться на стадії свого становлення, найбільшу увагу хочемо приділити інструментам, що довели свою дієвість, починаючи з витоків управлінського обліку, а, вдосконалившись, знайшли своє застосування у стратегічному управлінському обліку – це target i kaizen costing.

Серед калькуляційних прийомів управлінського обліку для стратегічних цілей найбільшою популярністю користується цільова калькуляція собівартості target costing [1, с.237]. Розглядаємо його як цілісну концепцію управління, підтримуючу стратегію зниження витрат і реалізуючу функції планування виробництва і калькулювання цільової собівартості в порівнянні з ринковими реаліями. Тобто, тут мова йде про необхідність стратегічного планування і визначення спершу ціни товарної продукції, обрахунку прибутку, а в кінцевому результаті, досягнення запланованої собівартості. Відштовхуючись від цього, якщо ціна буде конкурентоспроможною, то прибутковість фірми – забезпечена. Таким чином, класична формула собівартості дещо видозмінюється: ціна – прибуток = собівартість. Скорочення затрат здійснюється поетапно: визначення можливої ціни за одиницю продукції, визначення цільової собівартості за одиницю в цілому,